نۆێکراوەتەوە : ڕەشنووسی پەیڕەوی وپرۆگرامی پارتی سەربەستیی کوردستان بۆ کۆنگرەی یەکەم.
چاوەڕوانی بۆچوون و تێبینییەکانی ئێوەی بەریز دەکەین، کە بەو ئیمەیلەی خوارەوە بۆمان بنێرن. Kongrei1@gmail.com

تەنیا ڕێگەی ڕزگاری وسەربەستیی نیشتمان، خەبات بۆ سەربەخۆیی ودەوڵەتی کوردستانە!

سەرەتا

زۆر نەتەوەی بندەست لەم جیهانە هەبوون کە وڵاتیان داگیرکرابوو، زۆربەی هەر ە زۆری ئەو نەتەوانە بە خەبات و تێکۆشانی بەردەوامی خۆیان توانیویانە سەربەخۆیی خۆیان مسۆگربکەن، بەڵام مخابن کورد کە یەکێک لە گەورەترین نەتەوەکانی ئەم جیهانەیە، تا ئێستاش نەبووەتە خاوەنی کیان و دەوڵەتی سەربەخۆی خۆی، واتە کورد گەورەترین نەتەوەی بێ دەوڵەتی ج یهانە لەم سەردەمەدا. ئەم نەتەوەیە کە خاوەنی فەرهەنگێکی ڕەسەن ولەمێژینە ، خەباتێکی نەپساوە و بێوچان و خوێناوییە، هەزاران ساڵە لەو نیشتمانە پڕپیت و بەرەکەتەی دا دەژی کە ناوی "کوردستان"ە. کۆڵنەدەرانە و خۆبەخشانە بۆ پاراستنی زمان، کولتوور و ناسنامەی نەتەوایەتیی خۆی کە لە لایەن داگیرکەرانەوە هەوڵی لەناوبردن و سڕینەوەی دراوە و نکۆڵی لێکراوە ، بۆ گەیشتن بە کاروانی شارستان یەتی جیهان و ژیانێکی سەربەست و ئازاد کە شیاوی هەر مرۆڤێک بێ ، خەباتی کردووە. ئەگەر چی لەم پێناوەدا تووشی هەڵدێر و کەندوکۆسپ و زۆر جارانیش بە هۆی پەلاماری بێ بەزەیانەی دوژمن کەوتۆتە بەر هەڕەشەی جینۆسایدی ڕەگەزی، کیمیاباران و ئەنفال و چاوترسان و تیرۆر، بەڵام چرکە ساتێکیش لە خەباتی خۆی لە بەرامبەر دوژمنی شۆڤینیستی نەوەستاوە و شێلگیرانە بەربەرەکانی کردووە. ئەگەر ئاورێک لە مێژووی نە زۆر دووری نەتەوەکەمان بدەینەوە باش بۆمان ڕوون دەبێتەوە کەچۆن سەدان ساڵە کورد لەژێر دڕندانەترین ستەم و پەلامار و ئازاردا بووە و چەندە قارەمانانەخۆڕاگر بووە و کاروانی خەباتی تا ئێرە هێناوە، مێژووی پڕ لە شانازی بۆ خۆی تۆمار کردووە. پاش دابەشبوونی کوردستان لە نێوان ئیمپراتۆرییەکانی عوسمانی و سەفەوی (١٥١٤)ی ز.، بۆ هەووەڵین جار، ئیتر بەتەواوی کورد و خاکی کوردستان کەوتە ژێر دەسەڵاتی ئەم دوو ئیمپراتۆرییەوە، هەر لەو دەمەدا بەشێوەی سیستماتیک وبەرنامە بۆ داڕێژراو کار بۆ ئاسمیلە کردن وتواندنەوەی گەلی کورد کرایە گەڵاڵە و ڕەوتی کاری ڕۆژانەی دوژمنانی و بەتەواوی هێزەوە کەوتنە دژایەتی وخنکاندن و ڕاوەدوونانی ئازادیخوازان وسەرکوتی جووڵانەوەکانی یەک لە دووی یەکی ، وەک مێژووی شۆڕشەکانی بابان لەساڵی (١٨٠٥)، حەمەپاشای ڕەواندوز (١٨١٤)، بەدرخانییەکان (١٨٤٢)، شێخ عوبەیدوڵلای نەهری (١٨٨٠) کە بە دڵنیا یەوە هەر هەم وو ئەو شۆڕشانە بۆ سەربەخۆیی و یەکپارچەکردنەوەی خاکی کوردستان هەڵگیرسا بوون.

دوای کۆتاییی شەڕی یەکەمی جیهانی و ئاشکرابوونی پیلانی (سایکس پیکۆ)کە ئاکامی بووبە دابەشکردنی کوردستان بەسەر چوار دەوڵەتی ئێران ، عیراق ، تورکییە ، سوورییە دا. بەڵام گەلی کورد بۆ بەرپەرچدانەوەی ئەو دابەشکردنە نامرۆڤانە یە ، شێلگیرانەتر بۆ بەرگری لە ماف و نیشتیمانی داگیرکراوی بە ئێستاشەوە هەر خەباتیان کردووە و بە شێوە گەلی گونجاوی سیاسی سەردەمیانە وبزووتنەوەی چەکدارانە بە پێی پێویست ، ڕێکوپێک و ژیرانە هەنگاویان ناوە و خۆیان دەرخستووە. شۆڕشەکانی شێخ محموودی نەمر (١٩١٩)، سمکۆخانی شکاک (١٩٢١)، شێخ سەعیدی پیران (١٩٢٥)، شۆڕشی ئارارات، بە ڕێبەریی ئیحسان نووری پاشا (١٩٣٩)، بارزان (١٩٣١)، ڕاپەڕینی درسیم بە ڕێبەریی سەید ڕەزا (١٩٣٧)، کۆماری کوردستان بە سەرۆکایەتی پێشەوا قازی محەممەد لە (١٩٤٥) ئەم ڕاستییانە دەسەلمێنن.

بارودۆخی ئەمڕۆی جیهان

لە پاش ڕووخانی یەکێتیی سۆڤێتی پێشوو و سەربەخۆیی گەلانی بندەستی ئەو وڵاتە جیهان بۆوە یەک قوتبی و دەستەڵاتدارانی بازاڕی ئازاد سەرمەست لە بردنەوەی شەڕی سارد، کەوتنە تەسویە حیساب لە گەڵ یاخی بووەکانی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستە و سەرنجیان بەرەو ئەو ناوچە پڕ لە نەوت و بەرەکەتە، کە کوردستانیش لە خۆ دەگرێت، ڕاکێشرا! بە واتا یەکی تر ململانێی نێوان زلهێزەکانی جیهان و دیکتاتۆرەکان و ملهۆڕەکانی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست، دەبو و بچێتە قۆناخی کردەوەوە ! ڕوداوەکانی یازدەی سێپتامبری 2001ی ئەمریکا کە کوژرانی زیاتر لە 3000 مرۆڤی لێکەوتەوە ، باشترین بیانوو بوو بۆ ئەم مەبەستە. ئەوە بوو کە دوای ئەم ڕوداوە دژە مرۆڤییە ، ئەمریکا و هاوپەیمانەکانی هێرشیان کردە سەر ڕژیمی دواکەوتووی تاڵیبان لە ئەفغانستان، و بە دوا ئەویشدا هێرشیان کردە سەر ڕژیمی دواکەوتو و فاشیستی بەعسی ئێراق کە بەختەوەرانە ئەمەی دووهەمییان ڕزگاریی بەشێکی زۆرلە خاکی باشووری کوردستانی لە دوو بوو. ئەمڕۆ ناوچەکە ئاوسی ئاڵوگۆڕ ێکی دیکە ی سیاسییە . سەرەڕای هەڕەشەی ئەمریکا و هاوپەیمانەکانی لە دوو ڕژیمی هاوپەیمان و کۆنەپەرست و دیکتاتۆر و داگیرکەر ی ئێران و سووری یە، وسەرەڕۆیی و بە هێند نەگرتنی ئەو هەڕەشانە لە لایەن ئەو دوو ڕژیمەوە ، بەتایبەت لێدوانی سەرۆک کۆماری توندئاژۆی ئیران بە دژی ئاشتی لە جیهاندا و هێوربوونەوەی زمانی سیاسی دەوڵەتی تورکیە بۆ چارەسەری دۆزی کورد لەو وڵاتەدا، ڕێگاخۆشکەرە بۆ ئەم ئاڵوگۆڕە چاوەڕوانکراوانە لە ئێران بە گشتی ولە خۆرهەڵاتی کوردستان بە تایبەتی . کەواتە دەتوانین بڵێین کە خەبات بۆ بە دەست هێنانی مافی چارەنووس بۆ گەلانی بندەست ،لەوانە گەلی کورد ، هەوڵی بە دیموکراتیزەکردنی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و لەبەرچاوگرتنی مافی مرۆڤ ، هەوڵی پاوانکردنی چەکە کۆمەڵکوژیەکان وهتد... هەمو و ئەمانە دوارۆژی ناوچەکە بەرەو ڕوودانی کۆمەڵێك ئاڵوگۆڕ وئاڵۆزی دەکەنەوە کە دەبێ کورد ئەودەرفەتە بقۆزێتەوە.

خەبات و بزووتنەوەی ڕزگاریخوازی گەلی کوردستان بە گشتی

لە هەلومەرجی باسکراوی ئەمڕۆی جیهاندا، هیچ نەتەوەیەکی ٥٠ میلیۆنی وەک میللەتی کورد بندەست و بێبەش لە مافی سەلماوی نێونەتەوەیی نەماوەتەوە ولە شێوەی کۆڵۆنیدا ڕانەگیراوە . بێجگە لەو بەشەی باشووری کوردستان کە بەخۆشییەوە سەرکەوتنی گەورەی بەخۆوە دیوە، لە بندەستی دڵڕەقترین دیکتاتۆری ڕۆژهەڵاتی ناڤیندا ڕزگاریان بووە وخاوەن نیوەچڵ سەربەخۆییەکن، بەڵام هێشتا جوڵانەوە و ڕاپەڕین و بەرخۆدان لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان دژی ڕێژیمی داگیرکەر بەردەوام ە و بە دڵنیا ییەوە تا سەرکەوتنیش هەر بەردەوام دە بێ. هەروەها خەباتی ڕۆڵەکانی گەلی کورد لە باکووری وڵات دەوڵەتی تورکیەی ناچار بە پاشەکشەیەکی مێژوویی کردوە. ئەو دەوڵەتە داگیرکەرە کە قەت حازر نەبووە تەنانەت ناوی کوردیش ببیسێ و حاشای لە ب وونی نەتەوەیەک بە ناوی کورد ونکۆڵی لە بەشێک لە وڵاتی کوردستان ی دەکرد، ئێستێ دان بە ناسنامە و زمانی کوردیدا دەنێت و تلویزیۆنی دەوڵەتی بە زمانی کوردی وەڕێدەخا! لەبەشی ڕۆژئاوا یاباشووری بچوکیش بەرخۆدان بەردەوامە، بەخۆشییەوە لە هەموو ناوچە داگیرکراوەکانی کوردستان، خەبات بۆ وەدەستهێنانی مافی چارەنووس بەردەوامە.

نەتەوەی کورد کە نیشتمانەکەی دابەشکراوە، قەت ئەو سنوورە دەستکردە و زۆرەملییەی داگیرکەرانی بە ڕەسەن و فەرمی نەناسیوە، چونکە لە باری زمان و زێد و نیشتمان و شێوەی ژیان و بەڕێچوون وداب و نەریت و شوێنی کۆمەڵایەتی و کولتوور یەوە یەک نەتەوەیە. کێشانی سنووری زۆرەملی لە کوردستاندا هەرگیز نەیتوانیوە لەتبوونی نیشتمان و لێکدابڕانی مەعنەوی و هەستی نەتەوەیی بە سەرکورددا داسەپێنێ. کۆماری دیمۆکرات یکی کوردستان لە مەهاباد سەلمێنەری ئەم ڕاستییەیە، کە لە هەر چوارپارچەی کوردستان تێکۆشەرانی ئەو گەلە بە بێ ڕەچاوگرتنی سنووری دەستکرد وداسەپاو و یاسای حکوومەتەکانی داگیرکەر، ڕوویان دەکردە ئەو بەشەی نیشتمانی ئازادکراویان بۆ بەشداری دە خەباتدا. ئیستاش بە خۆشییەوە دەبینین بە سەدان کوردی ڕۆژهەڵاتی کوردستان دە بەڕێوەبەرایەتی هەرێمی کوردستاندا بەشدارن .

ڕۆژهەڵاتی کوردستان

ڕۆژهەڵاتی کوردستان لەبواری جوغرافییەوە بە ئێران لکێنراوە وبندەستی ئێرانە! مێژووی ئەودابەشکردنە و دروستکردنی ئەو سنوور ە زۆرەملییە، دەگەڕێتەوە بۆدابەشکرانی هەمووخاکی کوردستان بە پێی بڕیارنامەی لۆزان لە ٢٤ی جولای ١٩٢٣ لە شاری لۆزان لە وڵاتی سویس! شەڕی یەکەمی جیهانی بە پێی بڕیارنامەی سێڤر کۆتایی پێ هاتبو و و کوردستان بە پێی ئەو بڕیارنامەیە دەبو و بکرێتە وڵاتێکی سەر بەخۆ. سەرەڕای وەیکە ئیمپراتۆری هەرەسهێناوی عوسمانی لە ئەستەنبوڵ ئەو شکستەی واژۆ کردبوو . مستەفا کەماڵ پاشای ناسیۆنالیستی تورک خۆی یەکلایەنە لە ئانکارا حکومەتی کۆماری ڕاگەیاند و بڕیارنامەی سێڤری خستە ژێر پێ و سەر لە نوێ شەڕی ڕاگەیاند. بە دوای کۆتایی ئەم شەڕە دا بوو کە بڕیارنامەی لۆزان یان هێنایە گۆڕێ کە بە پێی ئەو بڕیارنامەیە کوردستان نە تەنیا سەربەخۆ نەدەب وو بەڵکوو بە سەر پێنج وڵاتی دیکەشدا دابەش دەبو و شتێک بە ناوی کوردستان بوونی نەدەما و لە سەر نەخشەی جوغڕافیا دەسڕایەوە! هەر وەک وترا بەشی ڕۆژهەڵاتی کوردستان بە ئێرانەوە لکێنرا. دیارە ئەم حکومەتانەی کە کوردستانیان بە سەردابەشکراوە بە شێوەێکی نامرۆڤانە و بە دڕندانەترین شێوە کەوتنە سڕینەوەی ئاسەواری ڕابردوی گەلی کورد و بە شێوێکی سیستماتیک کەوتنە هەوڵی لە ناو بردنی فەرهەنگ و کولتور و زمان و مێژ ووی ئەم گەلە ستەم لێکراوە! هەر لە درێژەی ئەم سیاسەتی پاکتاوی ڕەگەزی و جێنۆسایدانەدا بوو کە حکومەتی تارانیش بە لاسایی کردنەوە لە ئاتاتورک نیشتیمانی کوردی بە چەند پارێزگا دابەش کرد، هاوکات هەوڵیان داوە ساڵ بە ساڵ لە ئەتڵەس و جۆ غرافیای دەستکردی خۆیانیش لە شار و ناوچەکانی کوردستان بقرتێنن و بیخەنە سەر ج وغرافیای گەلانی دیکە و بەتایبەت ناوچە فارس و ئازەری نشینەکان!

ڕووبەری ڕۆژهەڵاتی کوردستان زیاد لە (٢٠٠ ٠٠٠) کیلۆمیتری چوارگۆشە، بەڵام لە ڕوانگەی داگیرکەرانەوە بە (١٥٠ ٠٠٠) کیلۆمیتری چوارگۆش پێوانە ناکرێت.

وێڕای پارچەکانی دیکەی کوردستان ،ڕۆژهەڵاتی کوردستانیش ، هەر لە ماکۆ وە تا ئەیوان و جوانڕۆ خاوەنی دەیان شۆڕش وجووڵانەوەی نیشتمانپەروەران ەیە. ڕۆژهەڵاتی کوردستان شانازی دامەزراندنی هەووەڵین دەوڵەتی سەربەخۆی کوردستان ە لە مێژوی گەلەکەمان دا! کۆمارە جوانەمەرگە دیمۆکراتەکەی کوردستان، کە ئەمرۆ بووەتە مێژوویەکی پڕ لە شانازیی بۆ هەموو گەلی کوردستان، یەکێکە لە خەباتە نەتەوەییەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان کە دەوڵەتی سەربەخۆی کوردستانیان ڕاگەیاندبوو.

ئەگەر چی هەلومەرجی ئەو کات ڕێگای نەدا کە ئەو دەوڵەتە کوردییە بتوانێ هەموو شارەکانی کوردستان بێنێتە ژێر دەستەڵاتی خۆی ، بەڵام ناوچە ی مووکریان و بەشێک لە ناوچەکانی ئەردەڵانی ڕۆژهەڵاتی کوردستانی بەڕێوە دەبرد. بەداخەوە ئەو کۆمارە تەنیا ١١ مانگ توانی خۆی بگرێت و بە دوای پشت چۆڵکردنی لە لایەن سۆویەتەوە، هێزە تەیارەکانی حاکمی ئەو کاتی ئێران هێرشی هەمەلایەنەی کردە سەری و کۆتایی بە تەمەنی هێنا! دیارە ڕو وخانی کۆماری کوردستان هۆکاری زۆرە و پێویستیی بە لێکۆڵینەوە یەکی هەمە لایەنە و زانستیانە هەیە کە لەم بەرنامە و پڕۆگرامەدا ناگونجێت و هەر بەمە ئیکتیفا دەکەین.

دامەزرانی پارتی سەربەستیی کوردستان بۆ؟

بە لەبەرچاوگرتنی هەلومەرج و بارودۆخی باسکراو و بە هەستکردن بە بەرپرسایەتییەک کە دەکەوێتە سەر شانی هەموو مرۆڤێکی نیشتمانپەروەر و ئازادیخواز، لە ئاست بندەستیی و بێبەشی نەتەوەکەمان و چەوسانەوەی زەحمەتکێشانی کوردستان، کۆمەڵێک کورد ی سەربەخۆیخواز وشۆڕشگێر ی ڕۆژهەڵاتی کوردستان، پارتێکی نوێی سیاسی وپێشکەوتنخواز و ودیمۆکراتیان بۆ ڕۆژهەڵاتی کوردستان بە ناوی **"پارتی سەربەستیی کوردستان"** دامەزراند. دامەزرێنەرانی ئەو پارتە لە ماوەی سێساڵ ونۆمانگ خەبات وتێکۆشان توانی کۆمەڵێکی زۆر لە کوردە نەتەوەییەکان لە دەوری پرۆگرامی خۆی کۆبکاتەوە. ڕێبەرایەتیی پارتی سەربەستیی کوردستان پاش سێ ساڵ ونۆمانگ کار و چالاکی بێوچان، بڕیاری دا کە لە زستانی ساڵی ٢٧٠٩ی کوردیدا یەکەمین کۆنگرەی خۆی لە کەش و هەوایەکی ئازاد و دیموکڕاتیکدا لە ئوروپا ببەستێت.
پارتی سەربەستیی کوردستان کە لە بەشی ڕۆژهەڵاتی کوردستان خەبات دەکات، پ ەیوەندی پتەوی هاوخەباتی وهاوکاری لەگەڵ هەموو حیزب و ڕێکخراوە کوردستانییەکان، لە هەموو بەشەکانی داگیرکراوی کوردستان دامەزراندوە، و بە هەموو تواناوە لە خەباتی ڕزگاریخوازی نەتەوەکەمان لە هەموو بەشەکانی داگیرکراوی کوردستان پشتیوانی دەکات. هەروەها لە خەبات و تێکۆشانی گەلانی دیکەی بندەستی ئێرانیش بە گوێرەی توانا پشتیوانی دەکات.

لیبراڵ دیمۆکرات

لە یەکەمین کۆنگرەی پارتی سەربەستیی کوردستان هزری **لیبراڵ دیمۆکرات** وەک فکرێکی سیاسی نوێ لە لایەن ئەم پارتەوە دێتە نێو سیاسەتی ڕۆژهەڵاتی کوردستان. لە مێژ ساڵە پارتەکانی کوردستان دروشمی دواڕۆژیان کوردستانێکی کۆمۆنیست، سوسیالیست یا سوسیال دیمۆکرات بووە، ئەمەش وای کردوە کە زیاد لە نیوسەدە جووڵانەوەی کوردی هەر لە نێو ئەو بازنەدا بمێنێتەوە! کە چی لای هەڵگرانی ئەو باوەڕە ، لیبرالیزم بە ڕێبازێکی نەگونجاو و مەنفی پێناسە کراوە، لانیکەم تا ئێستا هەڵێکیش نەخوڵقاوە کە لیبڕالیزم وەک خوازیاری مافی ژیان، ئازادی،بژیوە بۆ هەموو مرۆڤێک خۆی بناسێنێ و لە کوردستانیش بێتە تاقیکردنەوە! بۆیە پارتی سەربەستیی کوردستان بە پێی هەڵسەنگاندی مێژووی لیبرا لیزم لە دونیا کە ئوروپا وئەمریکا نموونەیەکی بەرچاوی ئەو سیستیمە فکرییەن ، بڕیاری دا کە **لیبرال دیمۆکرات** بکات بە ئیدئۆلۆژی دواڕۆژی خۆی لە کوردستاندا. واتە کوردستانێکی سەربەخۆ و سەربەست و لیبراڵدیمۆکر ات، ڕێبەرایەتی پارتی سەربەستیی کوردستان بە پێی هەڵسەنگاندنێکی بنەڕەتی و زانستی بەم ئاکامە گەیشتووە کە لە جیهاندا ئەو وڵاتانەی کە سیستەمی لیبراڵ دیمۆکراتیان هەیە هەم حکومەتەکەی و هەمیش گەلەکەیان لە زۆر بواری سیاسی وئابورییەوە حەساونەتەوە.
لە ڕوانگەی ئێمەوە لیبرالیزم دەتوانێ لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان لە بوارەکانی مافی مرۆڤ و پیشە سازی وئابووری و کۆمەڵایەتی یەوە ڕەخسێنەری هەلیک بێ کە دانیشتوانی تێیدا بحەسێنەوە .

تێرۆریزمی جیهانی

پارتی سەربەستیی کوردستان، هەموو جۆرە کردەوەیەکی ترۆریستی لە ژێر هەر ناو و ناتۆرەیەک بێت ئیدانەی دەکات، بە گوێرەی توانایی و ئیمکاناتی خۆی دژی ترۆریزم دەوەستێ. وەک پرینسیپ و سیاسەتی پارتیمان خوازیاری ئاشتی و هێوری لە کوردستان و جیهانە.

ژنان لە ڕوانگەی پارتی سەربەستییەوە.

پارتی سەربەستیی کوردستان، هەوڵدەدا بە دژی فەرهەنگی نەخوازراو و دواکەوتووانەی کۆمەڵگای کوردەواری بەرامبەر بە ژنان هەڵوێستی هەبێت، و بە بەرنامەو پرۆژەی تایبەت بۆ هۆشیاری کۆمەڵگا لە ئاست مافەکانی ژنان تێبکۆشێت،
هەوڵدەدا بە دژی نەریتی فرە ژنی، ژن بە ژنە، ژن کوشتن لە ژێر ناوی پاراستنی نامووس و زۆر نەریتی دیکە کە زیان بە کۆمەڵگا دەگەیەنێت هەڵویستی هەبێت، بۆ هەر کام لەو پرۆژانە بە پێێ تواناو ئیمکاناتی ئابوری و سیاسی پشتیوانی لە ڕێکخراوەکانی ژنانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان دەکات، وەک پرۆژەی

دواڕۆژی کاری پارتیمان لە کوردستانی رزگار کراودا، وەک یەکەم هەنگاو هەوڵدەدا بۆ دابینکردنی یاسای تایبەت کە پشتیوانی لە مافەکانی ژنان بکات.

پرۆگرام

بەشی یەکەم: ئامانجە گشتییەکان

١ـ "پارتی سەربەستیی کوردستان" نیشتمانی کورد بە هەموو پارچەکانیەوە بە یەک وڵات و نەتەوەی کوردیش بە یەک نەتەوە دەناسێ، ئەو سنوورانەش کە خراونەتە نێوان بەشەکانی کوردستان و بە ڕواڵەت لەتیان کردووە، بە دەستکردی داگیرکەر وسنووری زۆرەملییان دادەنێ و بە ڕەسمیەتیان ناناسێت، بەڵام لەم هەلومەرجە ناسکەدا، پارتی سەربەستیی کوردستان بەپێێ چەندین هەڵسەنگاندنی سیاسی وستراتیژیکی ڕۆژ لە ناوچەکەدا، خەبات و تێکۆشانی ئێستای تەرخان دەکات بۆ بەشی داگیرکراوی ڕۆژهەڵاتی کوردستان، واتە کوردستانی بندەستی ڕێژیمی ئێران.

٢ـ پارتی سەربەستیی کوردستان، خۆی بە پارتی هەموو دانیشتووانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان دەزانێت و بەپێێ جاڕنامەی مافی مرۆڤ بۆ بە دەست هێنانی مافەکانیان هەوڵدەدات. بێجگە لە گەلی کورد ئەم کەمایەتییانەی لە کوردستان دەژین کە بریتین لە ئازەری و ئەرمەنی. ئاسۆڕی لە پرۆژە و سیاسەتی پارتی سەربەستیی کوردستاندا بە هاووڵاتیی کوردستان دەناسرێن و مافیان لە هەمووبوارەکانی ئابووری ،کۆمەڵایەتی ،فەرهەنگی ، دەپارێزرێت.

٣ـ پارتی سەربەستیی کوردستان، بەگوێرەی توانا لە تێکۆشانی هەموو بەشەکانی داگیرکراوی کوردستان پشتیوانی دەکات.

٤ـ پارتی سەربەستیی کوردستان لە جووڵانەوەی شۆڕشگێڕی و دیمۆکراتیکی و ئازادیخوازیی سەرانسەری گەلانی بندەستی ئێران پشتیوانی دەکات.

٥ـ پارتی سەربەستیی کوردستان، لایەنگری ئاشتی و هێمنایەیی لە جیهانە، لە خەباتی گەلانی بندەست و چەوساوە بۆ ئازادی و دیمۆکراسی ولە نەهێشنی زوڵم و زۆر و چەوسانەوە پشتیوانی دەکات و بۆ دابینکردنی مافی مرۆڤ بەگوێرەی بەیاننامەی جیهانی مافی مرۆڤ لەگەڵ هێزە دیموکراتەکانی جیهان تێدەکۆشێت.

بەشی دووەم : ئامانج و دروشمە ستراتیژییەکان

دروشمی پارتی سەربەستیی کوردستان بریتییە لە:

١ـ پێکهێنانی دەوڵەتێکی سەربەخۆ و دیمۆکرات لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان.

٢ـ وڵاتی دیمۆکراتی ڕۆژهەڵاتی کوردستان بەگوێرەی یاسا و ڕێوشوێنی پەسەندکراوی زۆربەی شارومەندانی وڵات کاروباری دەوڵەتی بەڕێوە دەبات.

٣ـ وڵاتی دیمۆکراتی کوردستان خاوەنی پەرلەمانی نەتەوەیی دەبێ کە ئەندامانی ئەو پەرلەمانە پێک هاتبن لە هەموو چین و توێژەکانی کوردستان کە بەگوێرەی ئاپۆ ڕەی خەڵک لە ناوچەکاندا لە لایەن خەڵکەوە هەڵدەبژێردرێن.

٤ـ وڵاتی دیمۆکراتی کوردستان، لە ڕێگەی ئابووری و پرۆژەی دیموکراتیدا بە قازانجی زەحمەتکێشان و هەمو چین و توێژێکی وڵات سود وەردەگرێت.

٥. ئامانجی دواڕۆژی پارتی سەربەستیی کوردستان سیستیمێکی سێکولاری مۆدێرنی لیبراڵ دیمۆکراتە.

بۆ قۆناغی ئێستای خەبات

٦ـ پارتی سەربەستیی کوردستان، لە هەلومەرجی ئێستای خەباتدا لە ە ەر دەستکەوتێکی سیاسی نەتەوەیی، کۆمەڵایەتی و فەرهەنگی نەتەوەکەمان لە هەر بەشێکی کوردستان کە بەدەستی بێنێ پشتیوانی دەکات. هەر هەنگاوێکی ئەوتۆ بە پلەیەک دەزانێ بۆ پەرەی خەبات بەرەو بەدەستهێنانی مافی سەربەخۆیی. بەڵام "پارتی سەربەستیی کوردستان"، وێڕای پشتیوانی لە هەر چەشنە

سەرکەوتنێکیش لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان، واز لە چالاکی و تێکۆشانی سەربەخۆییخوازیی خۆی ناهێنێ، بەردەوام خەبات دەکات بۆ ئەوەی ئەو بیرە بتوانێ دەنگی زۆرینەی خەڵکی کوردستان بەدەست بێنێ.

٧ ـ پارتی سەربەستیی کوردستان لە بارودۆخی ئەمڕۆی کوردستان هاوکات لەگەڵ بەرەو پێشبردنی ئەرکی سیاسی و تەشکیلاتی خۆی، لە کاتی ڕزگار بوونی خاکی داگیرکراوی ڕۆژهەڵاتی کوردستان هەنگاوی پێویست بۆ ئەم مەبەستانەی خوارەوە هەڵدەگرێت:

ئا- هەوڵدەدا بە هاوکاریی هێزەکانی دیکەی ڕۆژهەڵاتی کوردستان، لە ڕێگەی هەڵبژاردنی نۆێنەرانی خەڵکەوە بۆ پێکهێنانی پەرلەمان و وەزارەتەکانی کوردستان.

ب- دانانی یاسایەکی بەپەلە، کە بە شێوەی ڕەشنووسی، لە لایەن خەڵکەوە دەنگی پێ بدرێت.

پ- پەرەدان و گەشەکردنی زمان، ئەدەب، فەرهەنگ و هونەری کوردی.

ت- ڕێزگرتن و پەرەپێدانی داب و نەریتی نەتەوایەتیی کورد لە هەموو بەشەکانی کولتووریدا.

ج - دانانی فێرگە و قوتابخانە بە زمانی کوردی بۆ منداڵان و لاوان و گەورەساڵان لە گوند و شار.

چ– ڕێکخستن وهاندانی زەحمەتکێشانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان بۆ بەدەستهێنانی مافە کۆمەڵایەتیی، ئابووری و فەرهەنگیەکان، هەروەها بۆ دروستکردنی سەندیکا و ڕێکخراوە مەدەنیی و پیشەییەکان.

ح– سەلماندنی مافی یەکسان بۆژنان وپیاوان لە هەموو بوارەسیاسی، ئابووری، فەرهەنگی و کۆمەڵایەتیەکاندا وهاندانی ژنانی کورد بۆ پێکهێنانی ڕێکخراوی دیمۆکراتیکی تایبەتیی خۆیان و هاتنەمەیدانی خەبات بۆ ڕزگاری لە بندەستی و چەوسانەوە.

خ ـ هاندانی لاوانی کورد بۆ فێربوون و داهێنان و پاراستنی داب ونەریتی ڕەسەنی جوانی کوردەواری، پێکهێنانی ڕێکخراوی تایبەتیی خۆیان و بەشداری و چالاکیی فەرهەنگی، هونەری و خەباتی سیاسی.

د- سەلماندن و ڕێزگرتن لە مافی نەتەوەیی و کولتووریی کەمایەتییەکانی دانیشتووی کوردستان و نەهێشتنی هەڵاواردەیی و جیاوازی و هاندانی بەشداریکردنیان لە خەباتی ڕزگاریخوازی و کاروباری کۆمەڵایەتی.

ر- سڕینەوەی هەموو ئاسەوارەکانی داگیرکلری لە ناوچەکانی کوردستان.

بەشی سێیەم : ئامانجەکانی پسک لەسەر جۆگرافیای ڕۆژهەڵاتی کوردستان

ئا : پارتی سەربەستیی کوردستان هەوڵ دەدا:

١. بۆ دیاریکردن و ناساندنی تەواوی جۆغرافیای خاکی ڕۆژهەڵاتی کوردستان بە سنوورەکانیەوە بە پێی بەڵگە مێژووییەکان لەگەڵ گەلانی دراوسێمان وەک فارس، ئازەری وعەرەب.

٢. هەوڵ دەدا بە بەڵگەی مێژوویی، پشتیوانیی دادوەرانی نێونەتەوەیی بکات، بۆ هێنانەوەی شار وناوچە دابڕاوەکان بۆ سەر جوغڕافیای کوردستان کەپێشوو بە مەبەست وپیلانی تایبەت لە سەر جۆگرافیایی کوردستانیان دابڕیبوون.

٣. هەوڵدان بۆ داڕشتنەوەی هەرێمەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان لە (٤) پارێزگاوە بۆ (٧) پارێزگا، بە پێی بەڵگەی مێژوویی یاسای سەرژمێریی جیهان بۆ پارێزگاکان.

ب : پارێزگاکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان

تا ئەم سەردەمەی کە جووڵانەوەی سیاسیی ڕۆژهەڵاتی کوردستان لە دەرەوەی وڵاتە، بەشێکی کەم لە خاک و ناوچەکان بەڕۆژهەڵاتی کوردستان ناسراوە، بەرنامە و پرۆژەی داهاتووی پارتی سەربەستیی کوردستان بۆ زیادکردنی پارێزگاکانی کوردستان لە (٤) پارێزگا بۆ (٧) پارێزگا، بەم شێوەیەی خوارەوەیە:

١ـ پارێزگای کرماشان.

٢ـ پارێزگای ئیلام.

٣ـ پارێزگای لوڕستان.

٤ـ پارێزگای ورمێ.

٥- پارێزگای سنە.

٦ـ پارێزگای هەورامان.

٧ـ پارێزگای مووکریان.

بەشی چوارەم: ئابووریی ڕۆژهەڵاتی کوردستان

پارتی سەربەستیی کوردستان، هەوڵ دەدا بۆ:
ناساندن و ئاشکراکردنی سامانی شاراوە و داگیرکراوی ئابووریی وڵاتی کوردستان لە گشت بوارێکدا، هەروەها لە ڕێگەی حکوومەتی هەڵبژێراوی کوردستانەوە پێشنیاری بانگهێشتنی کومپانیاکانی نێونەتەوەیی دەکات بۆ وەگەڕخستنی ئەو سامانە شاراوانە، بۆ ئەوەی بناخەی ئابووریی وڵاتی کوردستان گەشە بکات. پارتی سەربەستیی کوردستان هەوڵ دەدا کە: لە ڕێگەی داراییی سامانەکانی کوردستانەوە لە هەموو شارەکانی کوردستان زانکۆ و کارگە و شوێنی خزمەتگوزاری دروست بکات. هەوڵدەدا بۆ بووژاندنەوەی کشتوکاڵ لە گوندەکاندا و هەروەها هەوڵ دەدا بۆ دابینکردنی کەرەسەی پێویست بۆ جووتیارانی کوردستان. هەوڵدەدا بۆ کردنەوەی کارگەی جۆراوجۆر بۆ گەشەی ئابووری لە کوردستاندا و هەروەها بانگهێشتنی کومپانیاکانی نێونەتەوەیی دەکات بۆ وەگەڕخستنی سەرمایەکانیان لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان. پارتی سەربەستیی کوردستان لە دەرەوەی وڵات لەو بوارەدا گەلێک پێوەندی و ئاشناییی پێک هێناوە، بەردەوامیش دەبین بۆ ئاسانکاریی پێداویستییەکانی داهاتووی ڕۆژهەڵاتی کوردستان.

بەشی پێنجەم: چین و توێژەکانی کۆمەڵگای ڕۆژهەڵاتی کوردستان.

ڕۆژهەڵاتی کوردستانیش وەک زۆربەی هەرە زۆری کۆمەڵگاکانی جیهان جیاوازی تایبەتمەندی خۆی هەیە، لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان چەندین ئەتنیک وزاراوەو ئاینی جیاواز هەیە. کە بەم شێوەی خوارەوە پێناسە دەکرێن.

١، بێجگە لە ئاینی ئیسلام کە ئاینی زۆرینەی خەڵکی کوردستانە، ئاینی دیکە وەک یارسان کە بە دووەمین ئاینی ناوچەکە دەناسرێت کە سەدان هەزار کەسیش لە ناوچەکانی کرماشان و ئیلام پەیرەوانی ئەو ئاینەن، هەروەها ئایینی بەهایی وجولەکەو مەسیحی لە ناوچەکانی کوردستاندا هەن، پارتی سەربەستیی کوردستان هەوڵدەدا بۆ بە دەستهێنانی ماف ئەو کەم ە نەتەوەو کەم ە ئاینانە، وەک هاوڵاتیەکی کوردستانی ولە بودجەو پرۆژەکانی کوردستان بێبەش نەکرێن.

پێڕەوی ناوخۆی پارتی سەربەستیی کوردستان

مادەی یەکەم: ناو

١. ناوی پارتەکە، (پارتی سەربەستیی کوردستان) ە.
٢. ناوی پارتەکە بە ئینگلیزی **(Kurdistan Independent party)** یە.
٣. کورتکراوەی پارتەکە بە کوردی دەبێتە (پ س ك) یان (پسك). کورتکراوەکەی بە ئینگلیزی و پیتی لاتینی دەبێتە **(P.S.K)**.

مادەی دووەم: ئارمی پارتی سەربەستیی کوردستان و پێناسەکەی.

١.نەخشەی کوردستان بەڕەنگەکانی ئاڵای کوردستانەوە.
٢. ڕەنگی سەوز وەك بەشێکە لە ئاڵای کوردستان، هەروەها مانای سەر سەوزیی و ئاوەدانی کوردستان دەگەیەنێ.
٣. گوڵەگەنم، بەنیشانەی دەوڵەمەندیی کوردستانە لە بواری کشتوکاڵدا.

٤. باڵندەیەکی ئازادکراو لە قەفسی داگیرکەر ، بە نیشان ەی ڕزگاریی و سەربەخۆیی خاک و خەڵکی کوردستان لە قەفەسی داگیرکەران.
٥. ڕەنگی سوور وەک بەشێکە لە ڕەنگەکانی ئاڵای کوردستان. هەروەها سوور بە مانای ئەوەیە کە گەلی کورد لە پێناو سەربەخۆیی و سەربەستیی کوردستاندا خوێنی زۆری داوە و لە داهاتو وشدا ئامادەی هەمەجۆرە فیداکارییەکە بۆ خاک و وڵاتەکەی خۆی.
نووسراوەی P.S.K کورتکراوەی ناوی "پارتی سەربەستیی کوردستان"ە.

مادەی سێیەم: پێناسە

پارتی سەربەستیی کوردستان، پارتێکی ڕامیاری و د یمۆکراتە، لە پێناو وەدەستهێنانی مافی سەربەخۆیی گەلی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان خەبات دەکات.
ئەم پارتە تێدەکۆشی بۆ د یمۆکراسی و ئاشتی و ئازادی، یەکسانی نێوان ژن و پیاو، ڕێزی بەرامبەر بۆ هەموو ئایینە جیاوازەکان، هەروەها هەموو چین و توێژەکانی دانیشتووی سەر خاکی کوردستان.

ماددەی چوارەم: ئەندامەتیی لە ڕیزەکانی پارتی سەربەستی کوردستاندا

هەموو هاونیشتمانێکی دانیشتووی کوردستان، لە هەر شوێنێکی ئەم جیهانەدا بژین دەتوانێ ببێتە ئەندامی پارتی سەربەستیی کوردستان، بەم مەرجانەی خوارەوە:
ئا: باوەڕەی بە سەربەخۆیی کوردستان هە بێت و ڕژیمی کۆماری ئیسلامی بە داگیرکەر بزانێت.
ب: تەمەنی لە ١٦ ساڵ کەمتر نەبێت،
پ: بەرنامە و پێڕەوی نێوخۆ یی پارتی لا پەسند بێت. بە ئینسانێکی خۆشناو و نیشتمانپەروەر بناسرێ و کەسێکی زیانبەخش بۆ کۆمەڵگا و مرۆڤایەتی نەبێ.

ماددەی پێنجەم: شێوەی وەرگرتنی ئەندام

دەبێت فورمی داواکاریی ئەندامەتی پڕ بکاتەوە، ئەو فورمە لە لایەن نزیکترین ڕێکخراوی پسک، پەسەند بکرێت و بنێردرێتە ئۆرگانی پێوەندیدار بە وەرگرتنی ئەندامان.
لە لایەن لانی کەم ٢ ئەندامی **پ س ک** لە دەرەوە یا ناوخۆی وڵاتەوە بناسرێت و ماوەی چاودێری تێپەڕ بکات، ڕابردووی خراپی نەبێت و لەگەڵ دەزگا سیخوڕییەکانی داگیرکەرانی کوردستان پێوەندی نەبووبێت.
پێویستە دوای لێکۆڵینەوەی تەواو لەسەر داواکاریی بەئەندامبوون، مافی بەئەندام وەرگیرانی لە لایەن بەرپرسی کومیسیۆنی ناوخۆ و دەرەوە واژۆ بکرێت.

ماددەی شەشەم: ئەرکەکانی ئەندامی پسک

ئا: تێ بکۆشێ بۆ بڵاوکردنەوەی هزری نەتەویی و نیشتمانی و سەربەخۆییخوازی لە نێو چین و توێژەکانی کوردستاندا.
ب: تێ بکۆشێ بۆ وەدیهێنانی ئامانجەکانی پارتیمان کە لە بەرنامەکەدا هاتوون، و سیاسەتی پسک لە نێو خەڵکدا بڵاو بکاتەوە.
پ: هەوڵ بدات بۆ پاراستنی نهێنییەکانی پسک، تەبایی نێوان ڕیزەکانی پسک و هەروەها پاراستنی پرینسیپەکانی سیاسیی پسک.
ت: پەیڕەوی تەواو بکات لەو بەرنامە و پرۆگرامەی کە پەسەندکراوی کۆنگرە و خاوەنی زۆرینەی دەنگی ئەندامانە.
ج: لە ڕێکخراوێکی تایبەتیی پسک تێکۆشانی هەبێت، مانگانەی دیاریکراوی ئەندامەتی بدات.

ماددەی حەوتەم: ئەندامی پشتیوان

هەر کوردێک ئامادە بێت پشتیوانیی پسک بکات، بەڵام ئامادە نەبێت مەرجەکانی سەرەوەی ئەندامەتی جێبەجێ بکات، دەتوانرێت پلەی "ئەندامی پشتیوان" هەوادار یا لایەنگری پێ بدرێت، "ئەندامی پشتیوان"

هەموو مافەکانی ئەندامەتیی نییە. ناتوانێت لە کۆبوونەوە وکۆنفرانسی تایبەتیی وناوخۆیی ئەندامان بەشداری بکات وخۆ کاندیدبکات. بەڵام دەتوانێ لە ڕێکخراوە دیمۆکراتییەکان خۆی هەڵبژێرێ وچالاک بێ.

ماددەی هەشتەم: مافەکانی ئەندامی پارتی

ئەندامی پارتی سەربەستیی مافی ئەوەی هەیە کە:

١. بە ئەندامی هەر کام لە ئۆرگانەکانی پارتی، خۆی هەڵبژێرێ.

٢. لە کۆبوونەوەکانی پارتیدا ڕەخنە بگرێ و پێشنیاری پێویست بدا.

٣. لەسەر هەر ئۆرگانێك لەلای ئۆرگانی سەرەوەتر داوا پرکاتەوە ئەگەر شتێکی خراپی بەدی کرد.

٤. ئەندامانی پارتی سەربەستیی کوردستان لە وڵاتانی ئورووپا، ئەمریکا، ئوسترالیا، مافی ئەوەیان هەیە: ببنە ئەندامی یەکێک لە پارتەکانی ئەو وڵاتانە، بۆ ئەوەی هەوڵ بدەن لە ڕێگەی ئەو پارتانەوە کێشەی وڵاتەکەیان بە دانیشتووانی ئەو وڵاتەی لێی دەژین بناسێنن و پشتیوانیی بۆ کۆ کەنەوە.

ماددەی نۆیەم: لێسەندنەوەی مافی ئەندامەتی و سزادانی ئەندام

بۆ لێ سەندنەوەی مافی ئەندامەتی پێویستە کوموسیونی ئەندام وەرگرتن بڕیاری لە سەر بدات.

لەبەر ئەم چەند هۆیانەی خوارەوە مافی ئەندامەتی لە ئەندامان وەردیگیرێتەوە:

١. دەست پیسی

٢. بڵاوکردنەوە ی مادەی بێهۆشکەر یا هەر شتێکی دیکەی مەترسیدار لە نێو خەڵکدا.

٣. ئەنجامدانی تاوان بەرامبەر بە خەڵک.

٤. سیخوڕی یان پێوەندی نهێنی بە هەر پارتێك یا لایەنێک کە دژایەتی دەگەڵ کورد دەکەن.

٥. هەڵسوکەوتی خراپ لە نێو خەڵکدا بەپێچەوانەی پرینسیپ و پێڕەوی نێوخۆیی پارتی.

ماددەی دەیەم : پەیکەری پارتی

پەیکەری بنەرەتیی شێوەی داڕشتنی پارتی لەسەر ئەو بنەمایەیە کە: هەموو ئۆرگانەکانی پارتی لە خوارەوە بۆ سەرێ بە دەنگی زۆرینە هەڵدەبژێردرێن. ئۆرگانەکانی پارتی بە ڕێکوپێکی ڕاپۆرتی چالاکی خۆیان بە ئۆرگانی سەرەوەتر دەدەن. لە نێو پارتیدا بۆ هەموو ئەندامان بێ جیاوازی یەك دیسیپلین هەیە، بڕیاری ئۆرگانی سەرەوەتر لە لایەن ئۆرگانی خوارەوەتر بەڕێوە دەچێ. تاك پەرستی و تاك بڕیاری و سەرەڕۆیی لە پارتیدا جێگای نییە.

ماددەی یانزەیەم: کۆنگرەی پارتی

بەرزترین ئۆرگانیپارتی کۆنگرەیە. کۆنگرە هەر ٤ ساڵ جارێك لە ئەندامانی ئەسڵی وجێگر وڕاوێژکارانی کومیتەی سەرکردایەتی، هەروەها نوێنەری تەواوی ئۆرگانەکانی پارتی لە کوردستان و دەرەوەی وڵات، کە بەپێی ئامارێک کە کۆمیتەی ئامادەکاریی کۆنگرە چەند مانگ پێش بەستنی کۆنگرە دیاری دەکات، دەبەسترێت. ئەرك ودەسەڵاتی کۆنگرە ئەمانەن : کۆنگرە باڵاترین ئورگانی بڕیاردانی پارتی سەربەستیی کوردستانە. باسکردن و هەڵسەنگاندنی ڕاپۆرتی کومیتەی ناوەندی کە لە کۆنگرەدا دەخوێنرێتەوە، لە کۆی بۆچوونەکان، کۆنگرە بە زۆرینەی دەنگ بڕیاری لەسەر دەدات. بەشێکی دیکە لە کاری کۆنگرە پێداچوونەوەیە بەسەر ڕێبازی گشتی، سیاسی ، ستراتیژیی ، تاکتیکی ، بەرنامە و پێڕەوی نێوخۆیی پارتی، ئەگەر پێویست بوو دەستکارییان دەکا و بە زۆرینەی دەنگ پەسەندی دەکا. لە کۆتاییدا ئەندامانی ئەسڵی و جێگری کۆمیتەی ناوەندی دیاری دەکا و سەرۆکی گشتیی پارتی هەڵدەبژێرێ.

مادەی دوانزەیەم: کۆنگرەی نائاسایی

کۆنگرەی ئاوارتە (نائاسایی) بە مەرجێک دەگیرێت:

ئا: لەسەر داخوازیی کۆمیتەی ناوەندی.

ب: یان لەسەر داخوازیی دوو سێیەمی (٢/٣)ی ئەندامان و ڕێکخراوانی پارتی.

مادەی سێزدەیەم. کۆنفرانسەکانی پارتی

لە نێوان ٢ کۆنگرەدا ٢ کۆنفرانس دەبەسترێت. کۆنفرانسی یەکەم ساڵ ونیوێک پاش کۆنگرە دەگیرێت، کۆنفرانسی دووەم ٦ مانگ پێش کۆنگرە دەگیرێت، کە تایبەتە بۆ هەڵبژاردنی ئەندامانی تازەی کۆمیتە و

ڕێکخراوەکانی ناو پارتی و نوێنەرانی بەشدار بۆ کۆنگرە. پێشنیار و خۆئامادەکردن بۆ ئاڵوگۆڕی پێویست لە بەرنامە و تێکۆشانی پارتی . بۆ کۆنفرانسی هەر ڕێکخراویکی پارتی، نوێنەرێکی سەرۆکایەتی وەک چاودێر بەشداری دەکات.

ماددەی چواردەیەم : کۆمیتەی سەرکردایەتی

لە نێوان ٢ کۆنگرەدا گەورەترین دەسەلاتی بڕیاردەر لە سیاسەتەکانی پارتی، (کۆمیتەی سەرکردایەتی)یە. **ئەرک و دەسەلاتی کۆمیتەی سەرکردایەتی**بڕیارەکانی کۆنگرە بەڕێوە دەبا. بەرپرسی پێوەندیی پارتی لەگەڵ حیزب و ڕێکخراوەکانی دیکەیە. ئەندامانی سەرۆکایەیی پارتی هەڵدەبژێرێ کە بەرامبەر بە کۆمیتەی سەرکردایەتی بەرپرسن. ڕادە و بڕی حەقی ئەندامەتیی ئەندامانی حیزب دیاری دەکا و بەرپرسی داهات و دەرکەوتی حیزبە. ڕێبازنامەی نێوخۆیی بۆ کاروباری خۆی و هاوهەنگاویی نێوان ناوەندەکانی سەر بە کۆمیتەی سەرکردایەتی دادەنێ. لانی کەم ساڵێ سێ جار کۆ دەبێتەوە. ئەندامانی جێگر و ڕاوێژکارانی کۆمیتەی سەرکردایەتی لە کۆبوونەوەکانی کۆمیتەی سەرکردایەتیدا بەشدار دەبن و دەنگی ڕاوێژکارانەیان هەیە. کۆبوونەوەکانی کۆمیتەی ناوەندی بە بەشداریی لانیکەم دوو سێیەمی (٢/٣)ی ئەندامانی ئەسڵی ڕەسمییەتی دەدرێتێ، بڕیارەکانی وەختێك تۆمار دەکرێن کە زیاتر لە دوو سێیەمی (٢/٣)ی ئەندامانی ئەسڵی بەشدار لە کۆبوونەوەکەدا دەنگیان بۆ بدەن.

ماددەی پانزیەم : هەڵبژاردنی ژنان بۆکۆمیتەی سەرکردایەتی

بەپێێ ئاماری بەشداریی ژنان لە نێ و شۆڕشی پارتی سەربەستیی کوردستاندا، هەوڵدەدرێت لانی کەم (٣٠٪)ی ئەندامانی سەرۆکایەتیی پارتی سەربەستیی کوردستان لە ژنان پێک بێت. بۆ وەدەستهێنانی ئەو ژمارەیە بۆ سەرۆکایەتیی پارتی، لە کۆنفرانسی تایبەتیی ژنانی ئە ندام لە (پ س ک) کە یەک حەفتە پێش بەستنی کۆنگرە، بەپێی دەنگی زۆرینەی ژنان، ئەو بەشە دیاریکراوەی ژنان، بۆ ئەندامی کۆمیتە ی سەرکردایەتی هەڵدەبژێرن، بە بێ هەڵبژاردنی کۆنگرە ئەوانە ئەندامی کۆمیتەی سەرکردایەتی ن. هۆکاری ئەو جیاوازیەش بۆ ژنان ئەوەیە کە بە داخەوە ئەزموون ومێژووی ی زۆرلە پارتە کوردییەکان ئەوە نیشان دەدا، کە ژنان وەک پێوست لە لایەن پیاوانی بەشدار لە کۆنفرانس و کۆبوونەوەکان دەنگیان پێنەدراوە، هەر بۆیە ژنانی کورد لە سەرۆکایەتیی شۆڕشەکان بێبەشکراون.

ماددی شانزەیەم : جێگری کۆمیتەی سەرکردایەتی

لەو کەسانە پێک دێن کە دەنگی تەواویان بۆ کۆمیتەی سەرکردایەتی نەهێناوە تەوە، یا ئەو کەسانەی کە پێیان خۆشە بۆ جێگری کۆمیتەی سەرکردایەتی خۆیان کاندید بکەن.

جێگری کۆمیتەی سەرکردایەتی مافی بەشداریکردنی ە ەموو کۆبوونەوەکانی کۆمیتەی سەرکردایەتی هەیە، بەڵام مافی دەنگدانی نییە. هەر کاتێک ئەندامێکی ئەسڵی کۆمیت ەی سەرکردایەتی لە کۆبوونەوەیەکی کۆمیتەی سەرکردایەتیدا بەشداری نەکرد، ئەوا جێگری یەکەم مافی تەواوی وەک ئەندامی ئەسڵ لەو کۆبوونەوەدا هەیە، جێگرەکان بەپێی ڕادەی دەنگەکان دادەنرێن. جێگری کۆمیتەی سەرکردایەتی بەبێ هەڵبژاردن دەتوانێ لە کۆنگرەی داهاتودا بەشداری بکات.

ماددەی حەڤدەیەم: سەرۆکی گشتیی پارتی سەربەستیی کوردستان

سەرۆکی گشتیی پارتی سەربەستیی کوردستان لە لایەن ئەندامانی بەشداری ناو کۆنگرە بە زۆرینەی دەنگ هەڵدەبژێردرێت. واتە لە پاش هەڵبژاردنی ئەندامانی کۆمیتەی سەرکردایەتی پارتی، نۆرە دەگاتە هەڵبژاردنی سەرۆکی گشتیی پارتی.

ئەو کەسانە دەتوانن خۆیان بۆ سەرۆکی گشتیی پارتی هەڵبژێرن کە خاوەن ئەو هەلومەرجانەی ژێرەوەبن.

ئا: وەک ئەندامی سەرکردایەتی دەنگیان هێنابێتەوە.

ب: لە نێو پارتیدا پێشترئەزموونی بەرپرسایەتی بووبێت.

پ: لانیکەم ١ ساڵ ئەندام بووبێت لە ناو پارتی سەربەستیی کوردستان.

ت: تەمەنی لە ٢٥ ساڵ کەمتر نەبێت.

سەرۆکی گشتی مافی ئەوەی هەی ەکە: ئاگای لە هەموو کاروباری ڕێکخراوەکانی پارتی بێت، پێویستە ٣مانگ جارێك ئۆرگان وناوەندەکان ڕاپۆرتی کاری خۆیان نیشانی سەرۆکی گشتی بدەن.

ماددەی هەژدەیەم: جێگری گشتیی سەرۆک

جێگر یا جێگرانی گشتی دەبێت کەسانێک بن لە وانە کە دەنگیان هێناوەتەوە بۆ ئەندامی سەرکردایەتی، یەک یان ۲جێگر لە لایەن کۆمیتەی سەرکردایەتییەوە دیاری دەکرێت، لە سەر پێشنیاری سەرۆکی گشتی و لە کۆبوونەوەکانی سەرکردایەتی دەنگی زۆرینە مافی گۆڕانکارییان هەیە لە جێگرەکانی سەرۆکی گشتی، بەمەبەستی پەیداکردنی ئەزموون وڕاهێنانی وەک سەرۆکی داهاتوو.

ماددەی نۆزدەیەم: کۆمیتەی سەرۆکایەتی

کۆمیتەی سەرۆکایەتی پارتی سەربەستیی کوردستان پێک دێت لە سەرۆکی گشتیی و هەردوو جێگرەکانی ، لە هەر کۆبوونەوەیەکی پارتی سەربەستیی کوردستان، یا هەر دیدارێکی دیپلوماتی پارتی لەگەڵ هەر ڕێکخراوێکی جیهانی، ئەگەر سەرۆکی گشتی ئامادەیی لەو شوێنە نەبێت، ئەوا جێگری دیاری کراو بۆ شوێنی مەبەست لە لایەن سەرۆکی گشتتییەوە دەسەڵاتی تەواوی پێدەبەخشرێت.

ماددەی بیستەم: ڕاوێژکارانی کۆمیتەی سەرکردایەتی

ڕاوێژکارانی کۆمیتەی سەرکردایەتی لە کۆنگرە یا یەکەم کۆبوونەوەی ئەندامانی سەرکردایەتی پاش کۆنگرە دیاریدەکرێن. بەڵام ڕاوێژکاری بوارە جیاوازەکانی کاری سەرۆکی گشتی، لە لایەن خودی سەرۆکەوە دیاریدەکرێن، ئەو ڕاوێژکارانە لە کۆبونەوەکانی کومیتەی سەرکردایەتی بەشداردەکرێن وهەروەها بەرپرسیارەتی ئۆرگانەکانی پارتیان پێدەسپێردرێت. ڕاوێژکاران کەسانێک دەبن کە لانیکەم ٦ مانگ وەک ئەندام لە نێو پارتیدا چالاک بووبێت، ڕاوێژکاران بەبێ ە دەڵبژاردنی کۆنفرانسەکان دەتوانن لە کۆنگرەدا بەشداری بکەن.

ماددەی بیست و یەکەم: ناوەندەکانی پارتی

بەرپرسی هەر کام لە و ناوەندانە لە لایەن سەرۆکایەتی پارتی یەوە دیاری دەکرێن، کۆمیتەی تایبەتی بۆ چاودێری کردنیان دروست دەکرێت.

١. ناوەندی ڕێکخستنەکانی ناوخۆ و دەرەوە

ئا: ناوەندی ڕێکخستنەکانی ناوخۆیی بۆ کاری ناوخۆ، بەرپرسی تەواوی مەڵبەندەکان و ڕێکخستنەکانە، هەر وەها ئاگای لە کارەکانی ناوخۆی پسک دە بێت. ئاگای لە کەمووکوڕی و پێداویستییە جۆراوجۆرەکان دەبێت، ولە ڕێگەی ناوەندەوە پێداویستییەکانی ناوخۆ دابین دەکرێت.

ب: ناوەندی دەرەوە بۆ کاری دەرەوە، بەرپرسایەتی تەواوی بۆ کاروباری پێوەندی دەرەوەی پسک لەگەڵ پارتە کوردییەکان و پارت و ڕێکخراوەکانی وڵاتانی جیهان هەیە، هەروەها بەپێی ڕێژەی ئەندامانی پسک لە وڵاتانی دەرەوەی کوردستان کۆمیتەی وڵات دادەمەزرێنێ.

٢. ناوەندی ئابووری و دارایی

ناوەندی ئابووری و دارایی، بە ئاگاداریی سەرۆکی گشتیی پارتی سەرپەرستی لە داهات و دەرکەوتی دارایی پسک دەکات، مافی ئەوەی هەیە لێکوڵینەوەی پێویست لەسەر داهات و دەرکەوتی پسک بکات. هە روەها پرۆژەی جۆراوجۆر دادەمەزرێنێ بۆ گەشەسەندنی ئابووریی پسک لە گشت بوارێکدا، پێویستە هەر سێ مانگ جارێک ڕاپۆرتی کارەکانی خۆی بداتەوە بە سەرۆکی پارتی.

٣، ناوەندی ڕاگەیاندن و چاپەمەنی :

ناوەندی ڕاگەیاندن وچاپەمەنی، سەرپەرەستی گشت دەزگاکانی ڕاگەیاندن دەکات، سەرپەرەستی بە چاپ گەیاندنی پەرتووک و بڵاوکراوەکانی پارتی سەربەستیی کوردستان دەکات. ئەو ناوەندە ئارشیڤی کاری ڕاگەیاندن و وەرگێڕانی سەر زمانە جیاوازەکانیشی لە ئەستۆدایە.

٤. ناوەندی هز و هۆشیاری ومرۆڤایەتی

ناوەندی هزرو هۆشیاری و مرۆڤایەتی، بۆ کاروباری پەنابەرانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان، هەروەها هەوڵ دەدا بۆ کۆکردنەوەی زانیاری لەسەر پێشێلکەرانی مافی مرۆڤ، واتە وڵاتانی داگیرکەری کوردستان، پێوەندیی ڕاستەوخۆی بە ڕێکخراوی نەتەوە یەکگرتووەکان و ڕێکخراوە مرۆڤدۆستەکانی جیهانەوە دەبێ. دەتوانێ لە هەموو ڕێکخستنەکانی دەرەوەی وڵات وناوەوەی پارتی نوێنەری تایبەتیی خۆی هەبێت. لێکۆڵینەوە لەسەر ڕەوشی ژنان و منداڵانی کوردستان، بارهێنانی ژنان بۆ بەشداری لە داڕشتنی سیاسەت بۆ کوردستان و

هەروەها بۆ نێو ڕیزەکانی پسک لە بواری سیاسی و کۆمەڵایەتییەوە. کردنەوەی خولی جیاجیا بۆ تێکۆشەران، هەوڵدان بۆ بردنەسەرەوەی پلەی زانیاری، خوێندنەوەی کتێب بە شێوەی دیاریکراو، بەستنی کۆڕ و سمینیاری جۆراوجۆر. کردنەوەی دەورەی وەرزشی لە گشت بوارەکاندا بۆ ئەندامان و کادرەکانی شۆڕش و بارهێنانی لاوانی وەرزشکار بۆ کوردستان. هەروەها کۆکردنەوەی زانست لە بواری وەرزش لە جیهان و کوردستاندا. هەوڵدان لە ڕێگەی چەند مامۆستای لێزان و پسپۆڕ بۆ نووسینی کتێبی وانە وتنەوە بە شێوەیەکی نەتەوەیی بۆ فێربوونی گەورەسالان و منالان بە زمانی کوردی و لە یەك نزیككردنەوەی زاراوەکان بۆ دروستکردنی زمانێکی ستاندارد. هەوڵی تایبەت بۆ کۆکردنەوەی زانستی پێویست بۆ ئەندامانی پسك بە خولی جۆراوجۆر بۆ ئەوەی جۆری هزر و بیرکردنەوە بکرێتەوە بۆ بردنەسەری پلەی زانیاریی ئەندامانی پسك. گر ىنگیدان و پاراستنی کولتوور و فەرهەنگی کوردستان بە هەموو شێوەیەکی باش و زانستی.

٥. ناوەندیی جۆگرافیا و سروشتی کوردستان

کۆکردنەوەی زانستی پێویست لەسەر شار و شارۆچکە و نەخشەی تەواوی کوردستان. هەوڵدان بۆ دیاریکردنی جوغرافیای گشتی کوردستان و پاراستنی ئاسەوارە مێژوو ییەکانی کوردستان. ناساندنی شاخ و چۆم و سەیرانگاکانی کوردستان بە جیهان. کارکردن لەسەر ئەو شار و ناوچانەی کە داگیرکەران لەسەر جوغرافیای کوردستان دایان بڕیوە.

ماددەی بیست و دووەم: پەیکەری ڕێکخستنەکانی پارتی

بناخەی ڕێکخراوەیی پارتی شانە و ڕێکخستنە، ژمارەی ئەندامانی شانە نابێ لە سێ کەس کەمتر و لە نۆ کەس زیاتر بێت. ڕێکخراوەکانی پارتی لە دێ، کۆمیتەی دێ، لە ناوچە، کۆمیتەی ناوچە، لە گەڕەك، کۆمیتە گەڕەك، لە شار، کۆمیتەی شار، لە شارستان، کۆمیتەی شارستان و لە ناوەند، کومیتەی ناوەند بەڕێوەیان دەبا. ئەرکی شانە و ڕێکخراو و کۆمیتەکانی دێ و گەڕەك و ناوچە و شار و شارستان، بردنی سیاسەتی پارتییە بۆ نێو کۆمەڵانی خەڵك و جێبەجێکردنی بڕیارەکانی کۆمیتەی ناوەندی و بەڕێوەبردنی کاروباری پارتییە. کۆمیتەی هەر ڕێکخراوێك لە لایەن ئەندامانی ئەو ڕێکخراوە یان نوێنەرانی ئەوانەوە هەڵدەبژێردرن. بەرزترین ئۆرگانی هەر ڕێکخراوێك کۆنفرانسی ئەو ڕێکخراوەیە کە دوو ساڵ جارێك لە نوێنەرانی هەموو ئەندامانی پارتی ئەو ڕێکخراوە پێك دێت.

ماددەی بیست و سێیەم: داهات و ئابووریی پارتی

داهاتی پارتی بریتییە لە حەقی ئەندامەتیی ئەندامانی پارتەکە، داهاتی بنك و بنیاتەکانی پارتەکە، یارمەتیی ئەندامان و لایەنگران و دۆستانی پارتەکە، داهاتی پڕۆژە و بڵاوکراوەکانی پارتەکە و یارمەتیە نێونەتەوەییە جۆراجۆرەکان.

کە مافی ئەندامەتی بۆ خۆێندکارو پەنابەرو کەم داهاتەکان لە وڵاتانی دەرەوەی کوردستان، مانگی ٥ دۆلاری ئەمریکییە. بۆ ئەوانەش کە خاوەنی کارو داهاتی باشن لە دەرەوەی کوردستان، لە ١٠ دۆلاری ئەمریکی کەم تر نەبێت.

تێبینی : ئەم پێڕەوپرۆگرامە پێک هاتووە لە (٤) بەش و (٢٣) ماددە.

http://www.psk2006.org

sarbasti_kurd@yahoo.com sarbastikurd@gmail.com